

QUAN LA LLEI LA FAN ELS XÈRIFS

Són odiats i alhora afanyosament requerits per la ciutadania. Sovint dirigeixen un petit escamot d'agents, els quals, armats amb bloc i bolígraf, anuncien l'arribada de la temuda grua municipal o bé la molesta imposició d'una sanció econòmica. Amb els seus subordinats formen part de la trama complexa de la justícia. Són els caps de totes les policies locals; els representants de la llei dins els migrats marges territorials dels nostres municipis.

No obstant això, aquests darrers anys, una part important d'aquest col·lectiu s'ha vist implicada en no pocs casos de corrupció, abusos d'autoritat i actes delictius. La premsa els ha seguits de molt a prop, probablement perquè el seu àmbit d'actuació és molt porós a la curiositat insadollable dels periodistes locals. Segurament també perquè són un dels blancs predilectes de la ira dels polítics municipals. Però, de totes passades, els fets són els fets, i malauradament molts caps de la policia local s'assemblen més al xèrif gras i autoritari d'aquell film tan ultrapatrioter que es deia *Rambo* que no al funcionari atent que haurien de ser. Sobre ells gravita no poques vegades l'ombra del delicte, les sospites d'una societat que ja es malfia de qualsevol càrrec públic.

Sang, passió i autoritat policíaca. El dia 8 de setembre de 1985, qui llavors era cap de la policia local de l'Alcora (l'Alcalatén), Manuel Andrés i la seva amiga, Àngela Clavero Carrion, decidiren de fer una sinistra visita al jove Juan Carlos Muñoz. Aquest mai més no havia de superar les conseqüències d'aquest encontre amb la parella. Muñoz, abordat al seu domicili pel cap de la policia, fou detingut, emmanillat i conduït als calabossos de l'Ajuntament de l'Alcora. Un cop a la cel·la esclatà una acalorada discussió entre tots tres. Manuel Andrés volia aclarir de la forma que fos si el jove detingut havia violat l'Àngela, la seva xica, o no. La baralla va anar pujant de to fins que el policia, colèric, fora de si, va desenfundar la pistola i va resoldre l'interrogatori disparant indiscriminadament contra Muñoz. El 15 de setembre d'aquest mateix any apareixia, en estat de descomposició avançat, el cadàver del jove en un barranc del terme de l'Alcúdia de Veo: li havien amputat les mans en circumstàncies encara poc aclarides. L'ex-cap de policia de la població alcalatenesa fou condemnat a trenta-cinc anys de presó com a autor d'un delicte d'assassinat amb traïdoria, i la seva amiga, Àngela Clavero, a onze anys com a encobridora del delicte.

Però el cas truculent de l'Alcora no és, ni de lluny, l'únic delicte comès per un cap de policia local, o sota responsabilitat seva. Dos

Aquests darrers anys molts caps de la policia local s'han trobat implicats en delictes greus, del petit furt a l'assassinat, com va ser el cas de l'Alcora. La tensió amb què han de treballar, les pressions degudes a l'estreta política municipal i les pessimes condicions econòmiques podrien explicar aquesta lamentable situació. Tot amb tot, allò que finalment compta són els fets. Aquesta és una de les moltes cròniques negres d'un cos de seguretat al servei del públic.

anys abans, el 30 de setembre de 1983 a la nit, quatre policies de la ciutat d'Alacant ensinistraven cinc companys seus de la guàrdia d'Asp (el Vinalopó Mitjà) en tasques de policia nocturnes. Els de la capital, membres de la Brigada de Servicios Varios, clausuraren, pel que sembla amb un exercici pràctic, un curset especial fet als seus col·legues d'Asp. Alfons Urios, Antoni Calero i Alfons García Torres foren les víctimes de l'experiment policíac. Detinguts com a sospitosos i traslladats fora de la població, hagueren de sofrir un apallissament i sentir l'amenaça que serien cremats vius en un bany de benzina. Els agents d'Alacant foren separats del servei mentre els d'Asp continuaren treballant com si res. No tan sols això: un dels implicats, Gonzalo Pujalte, arribà fins i tot a ser nomenat cap de la policia local d'Asp quan encara durava l'elaboració del sumari per tortures.

Amb les mans brutes de "cavall". La crònica ara ens porta a Vilanova i la Geltrú, a la comarca del Garraf. Juan José Cuevas Plaza, sots-oficial en cap de la policia local vilanovina, feia temps que seguia una conducta desordenada, ben poc consonant amb les obligacions i responsabilitats pròpies del seu càrrec. Afeccionat a les timbes de cartes, habituals als prostíbuls de la ciutat, el cap de la policia de Vilanova sembla que ja feia un temps que s'hi jugava la pell i el càrrec.

El dissabte, dia 25 d'octubre de 1986, a tres quarts de tres de la vesprada, Cuevas, era detingut a la Jonquera per inspectors de la brigada regional de la Policia Judicial de Barcelona. Cuevas portava, en una bossa enganxada al cos, quasi set-cents grams d'heroïna, amb quantitats menors de griffa, d'haixix i de cocaïna. El cap de la policia de Vilanova s'havia permès un petit viatge de negocis a Amsterdam, el relat del qual hagué de fer davant el jutge de Figueres, Jordi Carrera. Fou aquest mateix jutge qui, en el moment de la detenció de Cuevas, ordenà l'escorcoll domiciliari del detingut. En fou el resultat la troballa d'un revòlver, una pistola, una escopeta i de municions abundants. Cuevas tenia permís per a totes les armes del seu arsenal, menys de l'escopeta de la qual hagué de retre comptes al tribunal. Finalment, l'Audiència Provincial de Girona el condemnà a deu anys i un dia de presó major i a pagar una multa d'un milió i mig de pessetes pels delictes de contraban i d'atemptat contra la salut pública.

De drogues va ser també la història que va sollar l'expedient de Juan Fuertes, director de la policia municipal de Benidorm, i de set dels seus agents de la Brigada d'Atestats, la tardor de 1988. Segons els fets, els agents s'abstingueren de lliurar, durant un temps, partides de droga decomissada. Interrogats

EL PUNT

Cèsar Polo (dalt), cap de la policia local de Sant Feliu de Guíxols, fou acusat d'haver falsificat i destruït documents oficials. En aquest cas, conegut per l'Afer Polo, també hi hagué implicat Lluís Forn, regidor de Governació de la vila.

L'agent femenina de Palamós, Dina Domínguez, denuncià el seu cap de policia, Alfons Calvo (sota), d'emparar-la sexualment. Calvo negà totes les acusacions.

pel secretari de l'Ajuntament, els agents negaren que hagueren utilitzat la droga per a ús particular o per comercialitzar-hi, però asseguraren que n'introduïen dins les butxaques dels detinguts a fi de fer més fàcil la culpabilització d'un delictu. El cap de la policia local explicà llavors que, la droga que li arribava, la llençava personalment al lavabo. No obstant això, l'escorcoll del furgó d'atestats va donar com a resultat la troballa de mostres de drogues ocultes en un maletí d'eines. En aquesta ocasió, els fets es pogueren saber gràcies a la denúncia feta per un traficant al senador d'Aliança Popular, Miquel Barceló. El caçador caçat.

Els diners d'altri. No obstant, la casuística dels delictes comesos per caps de la policia local no presenta els delictes relacionats amb crims i tràfic d'estupefaents com els més habituals. Són molt sovint els petits delictes d'apropiació indeguda de diners procedents de la recaptació per multes i servei de grues els que més tempten els responsables d'aquest col·lectiu policíac. Quantitats de diners, cal dir-ho, bastant irrisòries, però suficients per a donar una mica d'informació de qui els tragina des de la taula d'un despatx oficial.

L'abril del 1987 Cèsar Polo, llavors cap de la policia local de Sant Feliu de Guíxols, va pagar a Juan Pena Sierra (a qui Polo i el regidor de Governació Lluís Forn havien promès un contracte del servei de grua) vint-i-cinc mil pessetes de la caixa de recaptació de sancions, sense l'autorització de l'interventor de

l'Ajuntament. D'aquest mateix fons, la mateixa persona encara en va cobrar vint-i-cinc mil més per anar a comprar a Barcelona peces necessàries per a la grua. Una actuació que el ministeri fiscal va interpretar clarament com un delictu de malversació de diners públics. La feta no hauria tingut més importància, i si no fos que no era l'única protagonitzada per Polo, ni haguera tingut conseqüències judicials: Polo era acusat també d'haver estripat un atestat per encobrir la responsabilitat de Francisco Fernández en un accident mentre conduïa un cotxe patrulla sense carnet especial per a fer-ho i a indicació d'ell mateix. El responsable policíac de Sant Feliu, també l'acusaven d'aprofitar-se de la seua autoritat per relacionar-se sexualment amb l'agent Lourdes Pàmies amenaçant-la que, si no s'hi avenia, hi hauria represàlies laborals. Les actuacions de Polo, tot plegat, resultaven grotesques. Fins i tot sembla que va arribar, una nit, a disfressar de policia la seva esposa, Constantina Tortola Zamora, per fer amb ella una patrulla nocturna. Tot el cas relacionat amb l'ex-cap de la policia de Sant Feliu aviat fou conegut a la premsa per l'Afer Polo.

Les contrades nord-orientals del Principat van viure una temporada ben reblida de casos d'aquesta mena. El 21 de gener de l'any 1988 l'Ajuntament de Palamós obrí un expedient disciplinari al cap de la policia local, el sergent Alfons Calvo, per causa d'una denúncia presentada contra ell per l'agent femenina Dina Domínguez, que acusava el seu supe-

EL PUNT

rior de persecució sexual. Dina assegurava que la persecució de què era objecte havia començat la primavera del 1986, quan ella havia ingressat al cos. L'agent va explicar llavors que, a la fi del seu contracte laboral, no li'l fou renovat per haver-se negat a mantenir relacions fora de la feina amb el sergent Calvo. A més a més, la denunciada digué que, pel març del 1987, Alfons Calvo li havia ofert de cobrir una plaça que havia quedat vacant, i que després d'aquesta oferta tornà a ser assetjada. Calvo fou suspès de sou i feina per l'Ajuntament de Palamós. El sergent,

no obstant això, va negar les acusacions que li feien i arribà a declarar que tot formava part d'una maniobra del regidor de Governació de la vila, Joan Fontanet, per col·locar al capdavant de la policia una persona afecta. Però, finalment, el Tribunal Contenciós Administratiu, condemnà Alfons Calvo a sis anys de suspensió de funcions.

La població de Banyoles també fou testimoni d'assumptes tèrbols relacionats amb el seu cap de policia local, Salvador Caballé. L'octubre del 1988, l'Ajuntament de la capital de la comarca de Pla de l'Estany sancionà dues vegades Caballé amb dos anys d'inhabilitació. Una de les sancions corresponia a una presumpta falsificació de l'atestat d'un accident de trànsit i una altra a una presumpta utilització per a ús propi dels vals municipals de benzina. Dos anys i mig després de les sancions, Caballé es reincorporava al servei.

El Moro Juan. Bagdah Touri Kurrutchi, era conegut entre els immigrants nord-africans de la comarca d'Osona amb el malnom del Moro Juan. El 4 de març de 1993, aquest espanyol d'origen algerià era detingut per efectius dels Mossos d'Esquadra, denunciat per un ciutadà marroquí. Bagdah era acusat de cobrar una certa quantitat injustificada de diners en canvi d'un certificat d'empadronament. La policia comprovà que, efectivament, l'operació s'havia repetit en diverses ocasions. Els ciutadans marroquins utilitzaven el document facilitat per Bagdah a fi d'obtenir permisos de treball i de residència. El document podia ser de qualsevol d'ells per poc menys de cinquanta mil pessetes. Un paperot suficient per a rebatre la denegació del permís de residència emesa des de Govern Civil. Els interrogatoris a Bagdah portaren a la detenció de sis persones més i a la implicació del cap de la policia local de Roda de Ter, Felipe Mateo Jara. El cap de la policia agafava els documents, els segellava i els lliurava al Moro Juan, que tot seguit els utilitzava per fer-hi negoci. Mateo Jara havia trobat un bon filó en una comarca on abunden els immigrants que treballen en la indústria tèxtil que els dona feina.

Mataró, la llei de Pere Serra. El dia 13 d'abril de 1994 el Tribunal Superior ratificava una sentència dictada per l'Audiència de Barcelona condemnant l'ex-cap de la policia local de Mataró, Pere Serra, a dues penes d'un any de presó i cent mil pessetes de multa i a sis anys i un dia d'inhabilitació absoluta per a l'exercici de tot càrrec públic. Serra, entre els anys 1984 i 1986, havia comès dos delictes tipificats de falsedat de document mercantil i de malversació de cabals públics. A la primavera del 1986 Serra hagué d'aban-

El cap de la policia local de Banyoles, Salvador Caballé, fou destituït del càrrec i sancionat a dos anys d'inhabilitació, acusat de falsificar l'atestat d'un accident i d'haver-se aprofitat dels xecs de benzina de l'Ajuntament. Dos anys i mig després de les sancions, es reincorporava al servei.

donar el lloc, denunciat per pràcticament tota la seva plantilla. Després d'estar-se quasi seixanta dies empresonat, Serra fou alliberat el maig del 1986. El seu expedient no impedí, tanmateix, que Serra ocupara el càrrec de cap de circulació de la policia local d'Andorra i fins i tot que, durant una temporada, arribara a exercir de responsable de la central del 092 de la Guàrdia Urbana de Barcelona. Mataró vivia sota la seva llei.

Un ofici d'alt risc moral. El repàs que hem fet no és, ni de bon tros, exhaustiu. Al calaix resten un grapat de cròniques que impliquen, aquests darrers anys, persones

que havien estat caps de la policia local de Salt, Berga, Pallegà, el Masnou, etc. Així mateix, hem passat per alt el fosc relat de les fitxes policials que instruïren els agents de la policia de València per ordre dels seus oficials i en què figuraven enregistrats centenars de ciutadans sota epígrafs com ara: sidós, drogoaddicte, mendicant..., i qualificatius vergonyants diversos. Tampoc no hem esmentat les relacions, sovint tortuoses, d'alguns oficials amb els seus responsables polítics, com ara la de Jiménez Plata amb els alcaldes Lassaleta i Àngel Luna de la ciutat d'Alacant. Tot plegat, podríem omplir-ne planes i planes. Ara més que mai, sobretot després de la destitució recent de Julián Delgado, cap de la Guàrdia Urbana de Barcelona, per implicació en un cas d'estafa, les ferides obertes al si d'aquest cos de seguretat, sagnen a dojo.

Manuel Martín, cap de la policia de l'Hospitalet i president de l'Associació de Caps de la Policia Local de Catalunya, igual que el seu homòleg valencià, Javier Enríquez, cap de la de Castelló i president al País Valencià d'una entitat semblant, creuen que el context, ara com ara, no és gens adequat per a parlar-ne, de tot això.

La reflexió. Quines condicions laborals, econòmiques, judicials i polítiques fan emmalaltir la moral dels nostres policies locals? La pregunta resta feta. **Francesc Viadel**